

SÄÄ'MOĐĐÄZ

Č Ō H Č Č 1983

snimi Unto Järvinen

Kuučad eeiđerdd čöhččnäämar 1983

SÄÄ'MOĐĐÄZ lij saa'mi löstt, kää'tt šädd vučlittuum jue'EK
sää'mpö'rtte da Sää'maa'šši Kue'ddemyhdistöš oummid.

Kuudes vuosikerta ayynumero 1983

KOLTTAUITISET on kolttaheimon lehti, joka lähetetään kaikkiin
kolttataloihin ja Koltta-asiain Kannatusyhdistyksen jäsenille.

PÄätöimittaja: Satu Mosnikoff

Toimittajat: Aleksi Fedotoff, Jouni Mosnikoff, Niina Taakinen

Postiosoite: 99930 Sevettijärvi Puhelin: 997-54210

Painopaikka: Paino-Kehys, Ivalo

PRESIDENT KAAPPJINES JIE'LI ČE'VETJÄÄU'REST

Pär'gğmannu 12. peei'v 1983 jie'li president Mauno Koivisto da suu kaav, Tellervo, jooconeez Če'vetjääu'rest. Presideent jou'kke ku'lle še jännamšurr Asko Oinas da suu kaav Cuti. Sämmla le'jje miöllsteez, ko le'jje vuäžžam Lää'ddjännam šuurmöe šuurr kue'ssen da vuäžžu mainsted sui'n hä't simna ääi'j, ööut čiäss veerd.

Sämmla tiörvte presideent

President leäi tuäivvam, što sä'mmla keätče su'nne kaa'ff, ko son puätt Če'vetjäürra Kevost, ko'st son lij eidde poorräm. Njauddäm da Vätsär palggâz le'jje lä'ppääm mähšed puk porr-möözšid tän köll'jumuš diött. Palggsi neezzen le'jje pä'šttam da keättam puk jičč da puk veäraunnâz le'jje välddum meäccest lebe čää'zsest.

Töt päi lij hue'nn, ko Če'vetjääu'rest i'lla näkkam jönn kämmar, koozz šio'ttče jiännai oummu. Tön diött vuäžžu päi saa'-mi siidsäbbri tuäimkkää'ddi edusteei möönnäd kas'fetöölläd täi'n kue'ssin. Le'jje lee'd hää'sk, ko jäänab oummu le'jje piässäd mie'ldd. Määng siidocumžed le'jje kuuitäg puättam tiörvted presideent. Pä'jjel 400 sä'mmla le'jje ke'rjtam nöömeez tön pömmai ool, kää'tt leäi tön sää'rää'nn mie'ldd, möön sä'mmla skie'ngge presidentpiärrja.

Saa'mi äistõspõmmai presidentta

Ouddocumaš Matti Sverloff looggi presidentta saa'mi äistõspõmmai. Tõzz Njeällem da Če'vetjääu'r saa'mi siidsábbri tuáimmkää'dd le'jje ke'rjtam, mää'd sää'mmla tätta, što sij jiä'llem mõõnči puárast oud árra sää'mvu'vdin. ke'rjtum leäi, što oõõ sää'mla'kke õõlgči vuäššad čičlgg meärrõs saa'mi kue'llšee'llemvuõiggädäst sää'mvuud raaji se'st. Seämanalla sää'mla'kke õõlgči vuäššad meärrõs siidsáabbat "asemasta virallisena hallintoelimenä", kää'tt hoidd da preem sää'mmä'šš, da što siidsáabbrest leõči ke'lddemvuõiggädvuõtt, ko mäka sää'mvuud luätt tättät ä'lõgged ää'nned läddla diõtt.

Seämma põmmjest leäi, što sää'mmla tätta spä'sebõõššääd Lää'dd vä'lddkää'dd tõi'n tuäjin, mõõk tän räjja lie rajjum saa'mi diõtt, ko mij leäp vuäššam oõõ põõrtid da vuä'sted puõccid valtio veä'kkuõõin.

"Vuäspää'd sie'lj tue'kken"

President Koivisto säärnai, što tät reise leäi leämmaš pue'rr, ko son leäi vuäššam tie'tted jäänab sää'maa'ššin, hä't son leäi ju'n teättam meälggäd tärkka mädd- da čää'ssaa'ššin. Son säärnai, što lij saibäs vaiggäd vuäššad mädd- da kue'llšee'llemhä'šš nu'tt järjsted, što puk oummu preeme tõi'd. Son tuäivv kuuitäg, što täi'd vuäittči järjsted nu'tt, što jiä'llem sää'mvu'vdin mõõnči oud árra da sää'mmla vuäittče puárast jiä'lled tääi'ben ku'kken tä'vven "Vuäspää'd sie'lj tue'kken", mä'htt son säärnai.

Lä'ddlai da sä'mmlai šuur-
mõs šuur tiõrvte kuei'mm
kuei'meez.

Månna ko va'zseš mááust he-
likoptra, Liisa Feodoroff vuáš-
šai mainsted Tellervo Koivistoin
da vä'zsed sui'n kiõttkiõõast.

President Koivisto kaaunõõoi
sääl-dat-taurõõžžäs Illep Fofa-
noff. Vuännast le'jje jiännai
õhttsaž moošt.

Määimõssân helikopter pääld-
dast võl Eled Semenoff leu'ddji
kue'ssid. Há't see'st leäi ju'n
kiiräs vue'lõged, puk ku'vddle
samei jãntta mooõõäs leeu'd.

Sae'mid paa'zsi šiõgg moõtt
presideent kõll'jumuš diõtt. Mij
tuäivvap, što president še mooõtt-
ši mi'jjid pue'rr miõlin.

Eled Semenoff
leu'ddji kue's-
sid helikopter
pääldast.

PÄ'SS TREFFAN 400 EE'JJ PRÄÄ'ZNIK

Semi pä'rõõmannu looppäst õ'neš Pää'se Treffan prää'zniK, kää'tt tän vušra leäi šuureb prää'zniK ko mõõn ouddäl, tõn diõtt ko 400 ee'Kked lij mõõnnâm tõ'st, ko Pää'se Treffan mõõni tun-älmma da 450 ee'Kked tõ'st, ko Peäccam manastaar tue'jješ.

Prää'zniK ääij leäi Jorma Puranen enimmãmčuäitõs da sae'mi kiõtt'tuäiçuäitõs vueinnemnalla.

Pei'vvrää'zniĕ leäi Če'vetjääu'r škoou'lâst. Škooul leäi čuu't occkaž, ko kue'ss le'jje puättam viiđin pää'šteeutin pirr

Professor Pekka Sammallahti
ööni prää'zniĕssaag.

Lää'dđjännem. Määngäs jie piäseäm sizz ni voops. Prää'znĕst Illeppi Fofanoff cie'lĕki aalgast tiörvtensaa'nid, professor Pekka Sammallahti ööni prää'zniĕssaag, Rautalapmi leulljoukk čuäiti mooččäs laaul da Če'vetjääu'r škooulneeĕĕ laullu da sarnnu.

Je'ĕĕää leäi cessenest vigilia da skatistos Pää'ss Treffna. Mäŋŋa vigiliast leäi tobde-tööttäm- da sää'mkulttuurprää'z-niĕ. To'ben Dáamn Fofanoff da Eled Semenoff čuäite sää'm-ĕiött'tuäiresajmoožĕ da leu'dd-je, Dáamn Sanila še leu'ddai.

Nuu'bb peei'v leäi Njaudd-mest liturgia da čää'33-pää'zstumuš.

Pää'ss Treffan prää'znka leäi valmätööttäm saa'mi mo'lidvaĕe'rjĕ, kol'd jue'ĕĕeš Njauddmest saa'mid. Metropoliitta Leu'ĕĕ säärnaĕ, ko uu'di ĕii'rjid, što son tuäivv, što tän ĕee'rj priimät da äš'net pukin sää'mpöörtin, škoou'lâst da ceerkvest še. Son säärnaĕ vöĭ, što tät ĕe'rjĕ lij algg da mäŋŋa šädd läš'es Vuäšppää'd sää'n säämas. Nääi't juätĕĕsai töt tuäi, koon Pää'ss Treffan ju'n 400 ee'ĕĕed mäšiarra alttii.

Puk škooulneeĕĕ še vuäššu očö mo'lidvaĕe'rjĕ.

SÄÄ'MPARLAMENT ČE'VETJÄÄU'REST

Čõhčõmannu looppäst õõni Sää'mparlameent tuäivalioká'dd teäõ-
temsáábbar Če'vetjääu'rest. Šáábra le'jje puättam parlameent piä'-
lest tuäivalioká'dd saagtue'll'jeei Niilo Aikio, sosiali- da
tiõrväsvuõttvalioká'dd saagtue'll'jeei Jouni Ilmari Jompanen,
jiä'llemvue'jjvalioká'dd (- elinkeinovaliokunta) saagtue'll'jeei
Niilo Vuomajoki, kulttuur- da čuõvtemvalioká'ddest Matti Sverloff
da võl le'jje mie'ldd Reino Holmberg di Ilkka Feodoroff. Če'vet-
jäu'rrneeķķin le'jje tän teäõtemsáábra puättam pãi kãäuc oumžed.
Leežž-a leämmaš hue'nn pei'vv säábbar ä'nmužže lebe mii, ko jie
leäm puättam tän jäänab oummu. Kee'rj le'jje mõõnnãm kuuitãg vittãn-
lãkka põ'rtte tän säbbrest.

Säábbar salqast Niilo Aikio mainsti,
štõ mii lij Sää'mparlament da mä'htt
tõt rešuggad. Parlamentta ko'lle 20
oumžed da tõi'n simnast 2 oummu
õ'lğğe lee'd jue'ķķ sää'mkãã'ddest
(kook lie Šnontekiõ, Uccjokk, Anar
da Vuotso) da jeärraz peässe parla-
mentta tõn mie'ldd mämmet jiõnid lie
vuäžžam. Parlament ää'nn 4-5 säbbred
pirrãn ee'jjest da tõn tuäjjãn lij
kãsitõõllãd sä'mmlai ää'šš. Tõt oudd
še kee'rjid aa'ššin, mõõk kuõakklã'tte
sä'mmlaid.

Tãn mäņņa jue'ķķ parlameent edus-
teei mainsti aa'ššin, mõõk le'jje suu
miõlšst täärķmõõs. Šaa'mi ouddoumaž
Matti Sverloff mainsti, štõ sõrgg õõlq-
či šõõddãd valmmãe ķiõll-laaķķ, koon
mie'ldd sää'mķiõll šõõddči Šää'mjãnn-
mest seämma ärvva lãã'ddķiõl pãldde

Niilo Aikio mainsti
parlameent tuäjäst.

ko ruõccķiõll lij Lãã'ddjãnnmest. Če'vetjäu'rrneeķķin mainsti ä'nni
Feodoroff, kãã'tt säärnai, štõ mij peä'll oummu tiette čuu't occanj
parlamentãst da tõ'st, štõ mäkkam aa'ššid tõt hoidd. Sergei K. Fo-
fanoff säärnai, štõ lečči šioğg ko mäka parlameent vuõiggãdvuõtt-
valioká'da kuulči šaa'mi ouddoumaž.

sniiimi Pirita Fernu

Tõ'at še mainsteš, što lečči šiošgg, ko mēka parlameent oummu vuāittče jāā'tted sē'mmlai siidsābbrin da seāmanalla tēn piā'l oummu vuāittče lee'd mie'ldd hā't tuāivaliokāā'dd sābbrin te'l ko sij kāsītō'lle sē'ššin, mōšk kuōskklā'tte mi'jjid.

Te'l ko tāt lōstt lij lookkji šioššin, tie'ttet ju'n, što šeāk lie piāssām oōš parlamentta. Aāskan, što mij puk āistep, što sij hoidda puārest sēā'mēā'ššid, nu'tt što sēā'mjiā'lem, sēā'mšiošll da sēā'mkulttuur mē'ne ouduārra pue'tti ee'jjin.

snīmi Pirita Pernu

Sēā'mparlameent teāštensābbrā le'jje puāttam pāi muādd oumžed.

EE'TTIKĀĀ'DD (eduskunnan)

ČUŌVTEMLIOKĀĀ'DD JIE'LI ČE'VEPJĀĀU'REST

Tāt čōhčō lij leāmmaš mēāng kō'll'jumuuš āi'šš Če'vetjāū'rest. Ōhttt joukk leāi nu'tt 20 oumžed Ee'ttikāā'dd čuōvtemvaliokāā'ddest da muādd oummu lēāninhalltōōzzāst, kook jie'lle Če'vetjāū'rest tobdtōōttmen mij jiā'llma.

Sij jie'lle Če'vetjāū'r šioš'tt tuāičuāitōōzzāst, cessnest, škoou'lāst da le'jje še mie'ldd sēā'mi siidsābbrest.

Tēn reeis āāi'jest valiokāā'ddneešē vuāššu tie'tted jiānnai oōš sēā'ššid sēā'mi pīrr. Tāā'rkmōssān leāi, što Če'vetjāū'rneešē mainste si'jjid pājjškooulšs diōtt. Šuurid pue'ōi sēā'n čilggān, što sēā'mmla tātta pājjškooul jiiššōs sijdde tōn diōtt, ko pāār-nain lij čuu't ku'šē mē'tēš jāā'tted škoou'le Aanra da to'ben

Päjjäkooulää'ššest mainsteš
valiokä'ddnee'ššivum saa'mi
siidsäbbrest.

Valiokä'dd leäi škoou'läst
mie'ldd sää'mkiö'illčiässäst.

Še'rjtšözzid. Tän puk ko valiokä'dd kuuli, sij cie'l'kše, što tät
lij näkkam stramm, mi šölgči tä'lles-i teevvad.

Če'vetjäu'rest valiokä'ddnee'šš mō'ne U'ccjo'kše da to'ben
Enontekiö räjja ouddäl ko vui'l'gše määust vvei'vvgáarda (pääkau-
punktiin).

päärna š'lgše jälsted asuntolast
obb neä'ttel. Sää'mkiö' da sää'm-
kulttuur še lie heälpab mä'tt'ed
Če'vetjäu'rest ko jee'res ä'rnn.
Öhtt valiokä'ddnee'šš säärnai, što
näkkam siöm päjjäkooul lij Vuäsk-
jänmest (Ahvenanmaalla) da to'-
ben puk lie priimmäm tōn: päärna,
sij ee'jjesisze da jeä'nnesisze
seämanalla ko u'čtee'l še. Lää-
ninhalltšözzäst škoou'šurr Juhani
Lassila säärnai, što sij kä'l
preeme Če'vetjäurra jiijjōs päjj-
škooul. Da son tuäivv, što tōt
vuäittči šörgg altteed tääi'ben.

Valiokä'dd ku'vddli škoou'läst
mä'htt sää'mpäärna lo'kše jiijjōs
jeä'nnkiö'lin. Sij vuäššu še tie't-
ted, što mōōn occanj škoou'läst
lie vuä'ppstemainnōōz sää'mkiö'
mä'tt'tem diōtt, ko valito ij uu'd
nokk tiä'gšid tōn raajjäm diōtt.
Päärna fe'rjje lookkäd monisteid,
koi'd u'čtee'l lie si'jjid raaj-
jäm. Da vōi tōt lij hue'nn, ko
škoou'läst lij kuddte'mes monistus-
mašina. Lij saibäs vaiggäd look-
käd tän mašina mie'ldd rajjum

ŠÖDDÄMPEEI'V

75 ee'kšed Jaffas Semenoff
65 ee'kšed Juulia Fofonoff
60 ee'kšed Nikander Koputoff
60 ee'kšed Nikolai Feodoroff
55 ee'kšed Paavali Feodoroff
50 ee'kšed Jaakko Gaurlioff
50 ee'kšed Irinja Feodoroff

Nilijäu'rr 3.11.1983
Saitajäu'rr 15.12.1983
Tsarmijäu'rr 2.11.1983
Če'vetjäu'rr 18.12.1983
Če'vetjäu'rr 18.12.1983
Če'vetjäu'rr 5.11.1983
Rautaperäjäu'rr 13.12.1983